

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวิจัย
ในงานสาธารณสุข

รองศาสตราจารย์ ดร.ศรัศกดิ์ สุนทรไชย

E-Mail: sarisak.so@ssru.ac.th

Sarisak Soontornchai

E-Mail: sarisak.so@ssru.ac.th

เนื้อหา

□ ความหมายและความสำคัญของ

การวิจัยทางสาธารณสุข

□ ประโยชน์ของการวิจัย

□ ประเภทของการวิจัย

□ กระบวนการวิจัย

□ จรรยาบรรณนักวิจัย

□ จริยธรรมในการทำวิจัย

ความหมายของการวิจัย

การวิจัย = RESEARCH

การค้นคว้า หรือแสวงหาข้อเท็จจริง ซ้ำ
แล้วซ้ำเล่าอีกจนกว่าจะหาข้อยุติที่แน่นอน

แนวคิดการวิจัย

การวิจัย หมายถึง การศึกษาค้นคว้าหาข้อเท็จจริงในปัญหาที่สงสัยหรือ ความรู้ใหม่ ๆ โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เชื่อถือได้ หรือกระบวนการซึ่งเป็นที่ยอมรับในศาสตร์นั้น ๆ

ความหมายของการวิจัย

การวิจัยประกอบด้วย 2 ส่วน

กระบวนการวิจัย

ข้อค้นพบหรือคำตอบจากการวิจัย ซึ่งมี

วัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ใช้ในการเพิ่มพูน
องค์ความรู้ใหม่ๆ สร้างทฤษฎีใหม่ๆ ในศาสตร์นั้นๆ

เพื่อนำผลของข้อค้นพบไปประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหาที่
เกิดขึ้นโดยตรง หรือนำไปกำหนดแนวทางในการ
ปฏิบัติ หรือกำหนดนโยบาย ฯลฯ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ความสำคัญในเชิงวิชาการ
2. ความสำคัญในเชิงพาณิชย์
3. ความสำคัญในเชิงนโยบายและแผน
4. ความสำคัญในเชิงสาธารณะ
5. ความสำคัญในการค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา และแก้ไขปัญหาแบบองค์รวม
6. ความสำคัญในบริหารงานและการปฏิบัติงาน
7. ความสำคัญในเชิงการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานและการบริหารงาน

ประเภทของการวิจัยโดยทั่วไป

1. การวิจัยจำแนกตามประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย
2. การวิจัยจำแนกตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย
3. การวิจัยจำแนกตามกระบวนการเก็บข้อมูลหรือวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิจัยแบ่งตามคุณลักษณะของข้อมูล
5. การวิจัยแบ่งตามสาขาวิชาหรือเนื้อหาวิชาที่ศึกษา

6. การวิจัยแบ่งตามระดับการควบคุมตัวแปร
7. การวิจัยแบ่งตามลำดับการศึกษาวิจัย

การวิจัยจำแนกตามประโยชน์ที่ได้รับจาก การวิจัย

การวิจัยพื้นฐาน (BASIC RESEARCH)

การวิจัยประยุกต์ (APPLIED RESEARCH)

การวิจัยปฏิบัติการ (ACTION OR
OPERATIONAL RESEARCH)

การวิจัยพื้นฐาน (Basic Research)

การวิจัยแบบบริสุทธิ์ (PURE RESEARCH)

การวิจัยทางวิชาการ (ACADEMIC RESEARCH)

พบมากในสถาบันการศึกษา มุ่งแสวงหาข้อเท็จจริง

ความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริงกับปรากฏการณ์ที่ศึกษาเพื่อนำไปใช้ทดสอบหรือสร้างกฎ สูตร ทฤษฎีในการอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ หรือแนวคิดใหม่ๆ เพื่อเสริมสร้างวิชาการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นำไปใช้โดยตรงหรือไม่ได้ทันที

การวิจัยประยุกต์ (Applied Research)

มุ่งแสวงหาข้อเท็จจริง

ความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริง โดยมุ่งที่จะนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์โดยตรงในการแก้ปัญหา หรือปรับปรุงสภาพการณ์ต่าง ๆ

การตัดสินใจเพื่อพัฒนาโครงการหรือวิธีการต่าง ๆ

เพื่อประเมินผลโครงการที่ทำไปแล้ว

เน้นการนำผลวิจัยไปทำให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคล หน่วยงาน หรือการพัฒนาความเป็นอยู่ในสังคม

การวิจัยปฏิบัติการ (Action or Operational Research)

มุ่งนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

เพื่อพัฒนาทักษะใหม่ ๆ หรือวิธีการใหม่ ๆ และนำไปใช้ในการปฏิบัติงานหรือปรับปรุงแก้ไขการทำงานโดยตรง โดยมีการลงมือปฏิบัติงานหรือกิจกรรม วิเคราะห์กิจกรรม มีการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการปฏิบัติงานหรือระบบการทำงาน เพื่อให้ได้รูปแบบที่พอใจ สามารถนำไปเผยแพร่ได้

การวิจัยจำแนกตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยเพื่อหาข้อมูลเบื้องต้น (EXPLORATORY RESEARCH)

การวิจัยเชิงพรรณนา (DESCRIPTIVE RESEARCH)

การวิจัยเชิงอธิบาย (EXPLANATORY RESEARCH)

การวิจัยเชิงคาดการณ์ (PREDICTIVE RESEARCH)

การวิจัยเพื่อหาข้อมูลเบื้องต้น (Exploratory Research)

การวิจัยเชิงบุกเบิก เพื่อหาข้อมูลพื้นฐาน
ข้อเท็จจริง หรือรายละเอียดเหตุการณ์
บางอย่าง ซึ่งมีข้อมูลน้อยมากหรือไม่มี
เลย

ใช้เป็นแนวทางหรือหรือกระบวนการต้น ๆ
สำหรับการวิจัยที่สูงขึ้น

การวิจัยเชิงพรรณนา(Descriptive Research)

เป็นการวิจัยเพื่อบรรยายเหตุการณ์ที่
เกิดขึ้นว่า เป็นอย่างไร มีสภาพ
คุณลักษณะ คุณสมบัติ ตลอดจน
รายละเอียดของเหตุการณ์นั้นอย่างไร

การวิจัยเชิงอธิบาย (Explanatory Research)

การวิจัยเชิงวิเคราะห์ (ANALYTICAL RESEARCH)

มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุ และผลกระทบที่เกิดขึ้นของเหตุการณ์ใด ๆ หาคำตอบว่า ทำไมถึงเกิด มีอะไรเป็นสาเหตุบ้าง และผลของเหตุการณ์นั้นเป็นอย่างไร

การวิจัยเชิงคาดการณ์ (Predictive Research)

การวิจัยเชิงอนาคต (FUTURISTIC RESEARCH OR
FUTURE RESEARCH)

เน้นเฉพาะการคาดการณ์ คาดคะเน ทำนาย หรือ
พยากรณ์

เหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
โดยอาศัยข้อมูลทั้งหมดในอดีตและปัจจุบัน

การวิจัยจำแนกตามกระบวนการเก็บข้อมูลหรือ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเอกสาร (DOCUMENTARY
RESEARCH)

การวิจัยเชิงสังเกต (OBSERVATIONAL
RESEARCH)

การวิจัยเชิงสำรวจ (SURVEY RESEARCH)

การวิจัยเชิงทดลอง (EXPERIMENTAL
RESEARCH)

การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

เป็นการวิจัยห้องสมุด (LIBRARY
RESEARCH)

เป็นการวิจัยที่ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ หรือข้อมูลปฐมภูมิจากแหล่งที่มีผู้เก็บรวบรวมไว้แล้ว แต่ยังไม่ได้เผยแพร่เป็นรายงาน

การวิจัยเชิงสังเกต

(Observational Research)

เก็บข้อมูลโดยการสังเกตของผู้วิจัยได้ 2
ลักษณะ

ได้แก่ การวิจัยแบบที่ผู้วิจัยเข้าไปมีส่วนร่วม
(PARTICIPANT OBSERVATION)

การวิจัยแบบที่ผู้วิจัยไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วม
(NON-PARTICIPANT OBSERVATION)

การวิจัยเชิงสังเกต

เทคนิคในการเทศนาสั่งสอนทางพุทธ
ศาสนาที่พึงประสงค์

ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของครู
พระช่วยสอนในโรงเรียนวิถีพุทธ

การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

เก็บข้อมูลโดยการสำรวจจากตัวอย่างที่
เลือกสุ่มมาอย่างเป็นตัวอย่างของ
ประชากร โดยใช้แบบสอบถาม หรือ
แบบสัมภาษณ์ และผลที่ได้สามารถ
สรุปไปยังประชากรได้

การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research)

ใช้วิธีการทดลองเพื่อมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผลระหว่างตัวแปรทดลองหรือตัวแปรสาเหตุ (ตัวแปรอิสระ)

อาจทำทั้งนอกและในห้องทดลอง

ถ้านอก ห้องทดลองอาจทดลองในสนาม ชุมชนหรือหมู่บ้าน ในโรงเรียน
โรงงาน สถาบันและองค์กรเอกชนต่างๆ

การวิจัยแบ่งตามคุณลักษณะของข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ (QUANTITATIVE RESEARCH)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (QUALITATIVE RESEARCH)

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

มุ่งเน้นหาความรู้และความจริงจากข้อเท็จจริงจากข้อมูลเชิงปริมาณหรือข้อมูลที่เป็นตัวเลข

รวมทั้งการนำวิธีการทางสถิติมาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลผล

ทำให้สามารถสรุปข้อค้นพบไปยังกลุ่มประชากรได้ ถ้ามีการควบคุมกระบวนการวิจัยอย่างถูกต้อง

การวิจัยเชิงปริมาณ

ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ การสนับสนุนทางสังคม
กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพด้วยตนเองของพระภิกษุ

ความคิดเห็นต่อบทบาทของพระภิกษุในการดำรงชีวิต
แบบเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

มุ่งเน้นหาความรู้และความจริงจากข้อมูลเชิงคุณภาพหรือข้อมูลเชิงคุณลักษณะ ที่ไม่ใช่ตัวเลขหรือจำนวน

เน้นรายละเอียดการอธิบายปรากฏการณ์เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นจริง

ไม่เน้นการสร้างสมมติฐานเพื่อตีกรอบในการค้นหาคำตอบ

เน้นการเก็บข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์แบบ

เจาะลึก การสนทนากลุ่ม หรือการจดบันทึกข้อมูล แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปตีความเพื่ออธิบายเหตุการณ์นั้น ๆ

การวิจัยแบ่งตามสาขาวิชาหรือเนื้อหาวิชาที่ศึกษา

การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ (SCIENCE RESEARCH)

การวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SOCIAL RESEARCH)

การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ (Science Research)

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางธรรมชาติ
ใช้กฎเกณฑ์และทฤษฎีอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ
ผลการวิจัยสามารถนำไปพยากรณ์เหตุการณ์ที่จะเกิด
ในอนาคตได้

ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์

ส่วนใหญ่ทดลองในห้องปฏิบัติการ ทดลองใน
ภาคสนาม สถานีทดลอง โรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ

การวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Social Research)

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม
ของมนุษย์ไม่ว่า จะเป็น
ความสัมพันธ์ การอยู่ร่วมกันใน
สังคมอย่างมีระเบียบ ตลอดจน
พัฒนาทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
พฤติกรรมมนุษย์

การวิจัยแบ่งตามระดับการควบคุมตัวแปร

การวิจัยเชิงทดลอง (EXPERIMENTAL RESEARCH)

การวิจัยกึ่งทดลอง (QUASI-EXPERIMENTAL RESEARCH)

การวิจัยเชิงธรรมชาติ (NATURALISTIC RESEARCH)

การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research)

มุ่งหาความรู้และความจริงจากเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากการควบคุม โดยผู้วิจัยมีบทบาทหรือมีอิทธิพลในการสร้างสถานการณ์หรือควบคุมสถานการณ์ที่เป็นสาเหตุของตัวแปรที่ต้องการศึกษา แล้วสังเกตหรือวัดผลของเหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เป็นตัวแปรตาม โดยพยายามควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน

การวิจัยกึ่งทดลอง

(Quasi-Experimental Research)

มุ่งหาความรู้และความจริงจาก เหตุการณ์หรือ

ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยที่ผู้วิจัยไม่สามารถควบคุม
สถานการณ์หรือควบคุมสถานการณ์ที่เป็นสาเหตุของ
ตัวแปรที่ต้องการศึกษาได้ทั้งหมด

ไม่สามารถสุ่มตัวอย่างให้เท่ากันได้

ผลของการทดลองหรือตัวแปรตามจึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น
จากสาเหตุร่วมกันระหว่างตัวแปรอิสระกับ

ตัวแปรแทรกซ้อน

การวิจัยเชิงธรรมชาติ

(Naturalistic Research)

มุ่งหาความรู้ในสภาพที่เป็นจริงตามธรรมชาติจริง ๆ โดยที่ผู้วิจัยไม่สามารถจัดการควบคุมหรือตั้งเงื่อนไขใด ๆ ได้เลย ไม่มีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน

ผลของการวิจัยไม่สามารถบอกได้ว่า มาจากองค์ประกอบหรือลักษณะของสิ่งที่ศึกษาหรือไม่

การวิจัยแบ่งตามลำดับการ

ศึกษาวิจัย

การศึกษา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (CROSS-SECTIONAL STUDY)

การศึกษาย้อนหลัง (RETROSPECTIVE RESEARCH)

การศึกษาไปข้างหน้า (PROSPECTIVE STUDY)

การศึกษา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross-Sectional Study)

การวิจัยศึกษาระยะสั้น ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นเวลาปัจจุบัน หรือในอดีตที่ผ่านมาก็ได้

มีการศึกษาทั้งผลและเหตุพร้อมกัน ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่งที่ทำการศึกษา

การศึกษาย้อนหลัง

(Retrospective Research)

เป็นการศึกษาจากผล (EFFECT) ไปหาสาเหตุ (CAUSE)

จะเริ่มต้นด้วยการเลือกกลุ่มศึกษาหรือกลุ่มผู้ป่วยที่มีลักษณะหรือผลที่ต้องการศึกษา

แล้วดำเนินการเลือกกลุ่มควบคุมหรือเปรียบเทียบโดยควบคุมตัวแปรต่างๆ นอกจากตัวแปรที่ศึกษาให้มีลักษณะคล้ายคลึงกันมากที่สุด โดยกลุ่มควบคุมจะต้องไม่มีผลที่ต้องการศึกษา

เป็นการศึกษาที่ย้อนเวลาในอดีตที่ผ่านมา ด้วยการศึกษาจากหลักฐานหรือข้อเท็จจริงที่มีอยู่แล้ว

การศึกษาไปข้างหน้า

(Prospective Study)

เป็นการศึกษาจากสาเหตุ (CAUSE) ไปหาผล (EFFECT)

เริ่มด้วยการเลือกกลุ่มประชากรที่ศึกษาที่สัมผัสและไม่สัมผัสกับสิ่งที่ศึกษาหรือสิ่งที่¹เป็นสาเหตุ แล้วเฝ้าสังเกตผลที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาที่กำหนด

การวิจัยทางสาธารณสุข

หมายถึง การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ เทคโนโลยีใหม่ ๆ ทางสาธารณสุขเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการสุขภาพที่ดีและมีสุขภาพดี

ตลอดจนพัฒนางานสาธารณสุขของประเทศ ให้เจริญก้าวหน้า โดยใช้กระบวนการที่เชื่อถือได้ หรือเป็นที่ยอมรับในทางสาธารณสุข

การวิจัยทางสาธารณสุข

มีความสำคัญต่อ

- สุขภาพของประชาชน ที่จะส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค รักษาพยาบาล
- การแก้ปัญหาสาธารณสุข และการพัฒนางาน สาธารณสุขของประเทศ
- ความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ทางด้านสาธารณสุข

ประโยชน์ ของการวิจัยสาธารณสุข

1. ประโยชน์เชิงวิชาการ ช่วยทำให้เกิดความรู้ แนวคิด หรือทฤษฎีใหม่ๆ และเกิดการพัฒนาคำถามความรู้ทางด้านสาธารณสุขให้ก้าวหน้า

2. ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ช่วยทำให้เกิดรายได้มูลค่าทางเศรษฐกิจ หรือผลประโยชน์ให้กับหน่วยงานและ ประเทศในเชิงการค้าหรือธุรกิจ

ประโยชน์ ของการวิจัยสาธารณสุข

3. ประโยชน์เชิงนโยบายและแผน

ช่วยในการกำหนดนโยบายและแผนงานในการปฏิบัติงาน

4. ประโยชน์เชิงสาธารณะ

นำความรู้ไปช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
สร้างฐานความรู้ ความเข้าใจให้กับสาธารณสุขชนในทุกระดับ

ประโยชน์ ของการวิจัยสาธารณสุข

5. ประโยชน์เชิงการค้นหาค้นหาปัญหา

สาเหตุของปัญหา และแก้ไขปัญหาทางสาธารณสุข
แบบองค์รวม ทั้งปัญหาในการทำงานของหน่วยงาน
ปัญหาในสังคม และประเทศ

6. ประโยชน์เชิงบริหารงานและการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้บริหาร

สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการทำงานของตน
ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ประโยชน์ ของการวิจัยสาธารณสุข

7. ประโยชน์เชิงการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน และการบริหารงาน

โครงการต่าง ๆ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาปรับปรุง การปฏิบัติงานและเสริมสร้างสมรรถนะทางการบริหาร

ประเภทของ การวิจัยทางสาธารณสุข

1. การวิจัยทางชีวการแพทย์
(biomedical research)
2. การวิจัยทางคลินิก
(clinical research)
3. การวิจัยระบบสาธารณสุข
(health system research)
4. การวิจัยนโยบายสาธารณสุข
(health policy research)

ประเภทของ การวิจัยทางสาธารณสุข

การวิจัยชีวการแพทย์ (Biomedical Research):

สาขาวิทยาศาสตร์ที่มุ่งศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการของสิ่งมีชีวิต การป้องกันและการรักษาโรค รวมถึงปัจจัยทางพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับโรคและสุขภาพ

การวิจัยพื้นฐานหรือการวิจัยเชิงทฤษฎี (Basic or “pure” Research):

การวิจัยที่ทำขึ้นเพื่อเพิ่มพูนฐานความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกทางกายภาพ เคมี และหน้าที่การทำงานของกระบวนการชีวภาพและโรค เป็นการวิจัยพื้นฐานที่ไม่มุ่งแก้ไขปัญหาทางชีวการแพทย์เฉพาะใด ๆ ในมนุษย์หรือสัตว์ การวิจัยประเภทนี้มักเกี่ยวข้องกับการสังเกต การบรรยาย การวัด และการทดลองปรับเปลี่ยนตัวแปร ซึ่งช่วยเป็นพื้นฐานให้การวิจัยประเภทอื่น ๆ (การวิจัยประยุกต์และการวิจัยทางคลินิก) นักวิจัยด้านพื้นฐานมุ่งที่จะเพิ่มพูนองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำงานของสิ่งมีชีวิต การทดลองของนักวิจัยพื้นฐานช่วยเติมเต็มชิ้นส่วนต่าง ๆ ของปริศนาที่ซับซ้อนอย่างยิ่งของชีวิต

การวิจัยประยุกต์ (Applied Research):

การวิจัยที่มุ่งไปสู่เป้าหมายเฉพาะ เช่น การพัฒนายาใหม่ การบำบัดรักษา หรือหัตถการผ่าตัดใหม่ ๆ เป็นการนำความรู้ที่มีอยู่แล้ว ซึ่งส่วนใหญ่ได้มาจากการวิจัยพื้นฐาน มาใช้แก้ปัญหาทางชีวการแพทย์เฉพาะอย่าง การวิจัยประยุกต์สามารถทำกับสัตว์ ทางเลือกที่ไม่ใช้สัตว์ เช่น แบบจำลองคอมพิวเตอร์หรือเพาะเลี้ยงเซลล์ หรือตัวมนุษย์ก็ได้

ประเภทของ การวิจัยทางสาธารณสุข

การวิจัยทางคลินิก (Clinical Research)

เป็นการศึกษาที่ครอบคลุมเกี่ยวกับความปลอดภัยและประสิทธิผลของนวัตกรรมที่มีแนวโน้มดีที่สุดในการดูแลผู้ป่วย การวิจัยทางคลินิกแตกต่างจากการวิจัยในห้องปฏิบัติการ โดยการวิจัยทางคลินิกเกี่ยวข้องกับ “มนุษย์” ที่อาสาเข้าร่วม เพื่อช่วยให้เรามีความเข้าใจด้านการแพทย์และสุขภาพดีขึ้น ส่วนการวิจัยในห้องปฏิบัติการโดยทั่วไปไม่ได้เกี่ยวข้องกับมนุษย์ แม้ว่าจะช่วยให้เราทราบว่าแนวคิดใหม่ใดอาจเป็นประโยชน์ต่อผู้คนก็ตาม

การศึกษาเชิงสังเกต (Observational Studies)

การศึกษาเชิงสังเกตคือการศึกษาที่มีเป้าหมายเพื่อระบุและวิเคราะห์รูปแบบต่าง ๆ ในข้อมูลทางการแพทย์ หรือในตัวอย่างชีวภาพ เช่น เนื้อเยื่อหรือเลือด ที่ผู้เข้าร่วมการศึกษาให้มา

การทดลองทางคลินิก (Clinical Trials)

การทดลองทางคลินิก ซึ่งเรียกอีกอย่างว่า การศึกษาชนิดแทรกแซง (interventional studies) เป็นการทดสอบความปลอดภัยและประสิทธิผลของการรักษาทางการแพทย์—เช่น ยา หัตถการ และเครื่องมือแพทย์—ในมนุษย์ที่ยังมีชีวิตอยู่

ประเภทของ การวิจัยทางสาธารณสุข

การวิจัยระบบสุขภาพ (Health Systems Research)

เป็นการวิจัยที่ให้หลักฐานเชิงประจักษ์ ซึ่งเมื่อถูกนำไปใช้ จะช่วยให้ระบบบริการสุขภาพมีความคุ้มค่า ปลอดภัย มีประสิทธิผล เท่าเทียม เข้าถึงได้ และมีผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง

การดูแลสุขภาพระดับชุมชนและปฐมภูมิ (Community and primary care)

เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพในจุดที่ประชาชนเข้าถึงบริการครั้งแรก รวมถึงการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และการดูแลภาวะเฉียบพลันและเรื้อรัง

การดูแลแบบบูรณาการ (Integrated care)

เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงบริการสุขภาพในชุมชนเข้ากับการดูแลในโรงพยาบาล (การบูรณาการแนวตั้ง) และการจัดระบบการดูแลที่ตอบสนองต่อความต้องการด้านสุขภาพข้ามองค์กรและหลายภาคส่วน (การบูรณาการแนวราบ)

การพัฒนาหลักฐานเพื่อกำหนดนโยบายและปฏิบัติการ (Evidence development for policy and practice)

เกี่ยวข้องกับการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้บริการสุขภาพ ประสิทธิภาพ คุ้มค่า และความปลอดภัยของการให้บริการและเทคโนโลยีด้านสุขภาพ

ประเภทของ การวิจัยทางสาธารณสุข

การวิจัยนโยบายสุขภาพ (Health Policy Research)

มุ่งทำความเข้าใจว่านโยบาย ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อสุขภาพของประชากรอย่างไร การแปลงผลการวิจัยให้เป็นนโยบายที่อิงหลักฐานเชิงประจักษ์ ถือเป็นวิธีการสำคัญในการยกระดับสุขภาพของประชาชนและลดความเหลื่อมล้ำด้านสุขภาพ

นโยบายสุขภาพครอบคลุมถึงการตัดสินใจ แผนงาน การดำเนินการ (หรือการไม่ดำเนินการ) ที่กระทำขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านสุขภาพเฉพาะของสังคมหรือชุมชนนั้น ๆ โดยรวมถึงนโยบายจากภาคส่วนสาธารณะ ภาคเอกชน และภาคการกุศล

การวิจัยนโยบายสุขภาพศึกษาว่านโยบายถูกพัฒนาและนำไปใช้ได้อย่างไร และกลุ่มบุคคลต่าง ๆ สามารถมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ด้านสุขภาพได้อย่างไร นอกจากนี้ยังศึกษาด้วยว่า การมีหรือไม่มีนโยบายหนึ่ง ๆ ส่งผลต่อสถานะสุขภาพของชุมชนอย่างไร

นโยบายระดับท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการเฉพาะของชุมชนและประชากรในแบบที่นโยบายระดับชาติไม่สามารถทำได้ ความพยายามด้านการวิจัยอย่างกว้างขวางเพื่อสนับสนุนนโยบายท้องถิ่นอาจก่อให้เกิดผลรวมที่มีนัยสำคัญต่อการยกระดับสุขภาพในระยะยาว การเก็บข้อมูลในระดับชุมชนหรือระดับย่าน ยังช่วยให้ชุมชนสามารถบันทึกและแก้ไขสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นที่ส่งผลต่อสุขภาพได้ง่ายขึ้น

กระบวนการวิจัย (Research process)

ขั้นตอนโครงการวิจัย

1. ก่อนเขียนโครงการวิจัย

- การเลือกหัวเรื่อง
- การทบทวนเอกสารงานวิจัย
- การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย
- การตั้งสมมติฐาน
- การออกแบบการวิจัย
- การกำหนดตัวแปร

2. เขียนโครงการวิจัย

3. เสนอโครงการวิจัย

ขั้นตอนในการวิจัย

- ✓ การสร้างหรือการพัฒนาเครื่องมือการวิจัย
- ✓ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย
- ✓ การเลือกตัวอย่าง
- ✓ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ✓ การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล
- ✓ การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- ✓ การสรุปผลการวิจัย

ชั้นการรายงานการวิจัย

- ❖ การรายงานฉบับสมบูรณ์
- ❖ การรายงานฉบับย่อ

การวิจัย (Research)

การประเมินผล (Evaluation)

การวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

การวิจัย (Research)

วัตถุประสงค์ – แสวงหาความรู้ใหม่

ผลลัพธ์ที่ได้รับ – ความรู้ใหม่หรือข้อเท็จจริง

คุณค่าหรือประโยชน์ – การอธิบายหรือการคาดการณ์ปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมต่าง ๆ

แนวคิดพื้นฐาน – ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล

แรงจูงใจ – ความต้องการความรู้ใหม่

กิจกรรมหลัก – การตั้งสมมติฐานและการทดสอบสมมติฐาน

วิธีการวิจัย – การวิจัยแบบหาความสัมพันธ์ (correlational) และการวิจัยเชิงทดลอง (experimental)

แก่นของกระบวนการวิจัย – การจัดองค์ประกอบของตัวแปรและการควบคุมตัวแปร

เกณฑ์ในการตัดสินคุณค่า – ความเที่ยงตรงภายใน (internal validity) และความเที่ยงตรงภายนอก (external validity)

ประเภท – แบ่งตามวิธีการวิจัย

การประเมินผล (Evaluation)

วัตถุประสงค์ - หาข้อสรุปเพื่อใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับรายการที่ประเมิน

ผลลัพธ์ - การตัดสินใจที่สร้างขึ้นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ประเมิน

คุณค่าหรือประโยชน์ - การตัดสินใจคุณค่าหรือความเป็นประโยชน์ของสิ่งที่ถูกประเมิน

แนวคิดพื้นฐาน - ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการประเมินกับเป้าหมายของการประเมิน

แรงจูงใจ - ความจำเป็นที่จะนำไปสู่การปรับปรุง และต้องการรู้ว่าการประเมินบรรลุเป้าหมายหรือไม่

กิจกรรมหลัก - ตรวจสอบว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือยัง

วิธีการวิจัย - เป็นระบบและเป็นปรนัย (objective)

แก่นของกระบวนการวิจัย - การวางแผนโครงการและการบริหารจัดการ

เกณฑ์ในการตัดสินใจคุณค่า - ความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่ได้รับ และความเชื่อถือได้ของผลการประเมิน

ประเภท - แบ่งตามวัตถุประสงค์และวิธีการประเมิน

การวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

วัตถุประสงค์ – พัฒนาผลิตภัณฑ์หรือผลงานที่มีพื้นฐานมาจากการวิจัย

ผลลัพธ์ที่ได้รับ – ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย

คุณค่าหรือประโยชน์ – ผลการวิจัยที่สามารถนำไปใช้ได้

แนวคิดพื้นฐาน – เป็นกระบวนการวิจัยที่ต่อเนื่อง มีการวิจัยเกี่ยวข้องตั้งแต่ต้นจนจบ

แรงจูงใจ – ต้องการผลิตผลการวิจัยใหม่ ๆ

วิธีการวิจัย – ใช้กระบวนการวิจัย

ประเภท – เชิงปริมาณ (quantitative) และเชิงคุณภาพ (qualitative)

จรรยาบรรณนักวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้กำหนด "จรรยาบรรณนักวิจัย" ไว้เป็นแนวทางสำหรับนักวิจัยยึดถือปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานวิจัย ตั้งอยู่บนพื้นฐาน ของจริยธรรมและหลักวิชาการที่เหมาะสม 9 ประการ

ข้อ 1. นักวิจัยต้องซื่อสัตย์และมีคุณธรรมในทาง
วิชาการและการจัดการ

ข้อ 2. นักวิจัยต้องตระหนักถึงพันธกรณีในการทำวิจัย

ตามข้อตกลงที่ทำไว้กับหน่วยงานที่สนับสนุน
การวิจัยและต่อหน่วยงานที่ตนสังกัด

ข้อ 3. นักวิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาการ
ที่ทำวิจัย

จรรยาบรรณนักวิจัย

- ข้อ 4. นักวิจัยต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัย ไม่ว่าจะ เป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต
- ข้อ 5. นักวิจัยต้องเคารพศักดิ์ศรี และสิทธิของมนุษย์ ที่ใช้เป็นตัวอย่างในการวิจัย
- ข้อ 6. นักวิจัยต้องมีอิสระทางความคิด โดยปราศจากอคติในทุกขั้นตอนของการทำวิจัย
- ข้อ 7. นักวิจัยพึงนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ในทางที่ชอบ

จรรยาบรรณนักวิจัย

- ข้อ 8. นักวิจัยพึงเคารพความคิดเห็นทางวิชาการ
ของผู้อื่น
 - ข้อ 9. นักวิจัยพึงมีความรับผิดชอบต่อสังคมทุกระดับ
-

จรรยาบรรณในการทำวิทยานิพนธ์

ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 6 และมาตรา 15 กำหนดให้เจ้าของลิขสิทธิ์ในงานสร้างสรรค์ประเภทต่างๆ มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการทำซ้ำ ดัดแปลง หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน รวมทั้งการอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้งานลิขสิทธิ์โดยกระทำการดังกล่าว หากบุคคลอื่นต้องการจะใช้สิทธิดังกล่าว จะต้องขออนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อนเสมอ

จริยธรรมในการทำวิจัย

การละเมิดลิขสิทธิ์เกิดจากการทำซ้ำ คัดลอก
ดัดแปลงบางส่วน หรือทั้งหมด เผยแพร่ ผลงาน
อันมีลิขสิทธิ์ของตัวเองหรือของผู้อื่นโดยไม่ได้รับ
อนุญาต ซึ่งหลายหน่วยงานได้พัฒนาเทคโนโลยี
ในการตรวจสอบกระบวนการคัดลอกผลงาน
ทางวิชาการ

การคัดลอกผลงานทางวิชาการ

- 1) การคัดลอกแบบคำต่อคำหรือวลีต่อวลี
- 2) การคัดลอกแบบถอดความ
- 3) การนำความคิดของผู้อื่นมาแสดงเสมือนว่า
เป็นความคิดของตนเอง
- 4) การแปลผลงานของผู้อื่นสามารถใช้วิธีการ
ถอดความได้ตามแต่สมควร หากแปลมาก
จนเกินสมควร ควรต้องขออนุญาตจาก
เจ้าของลิขสิทธิ์เสียก่อน
- 5) การนำเอาผลงานเก่าของตนเองมาใช้ใหม่

ระดับของการผิดจริยธรรมทางวิชาการ

การผิดจริยธรรมระดับรุนแรง

- 1) การนำเอาผลงานผู้อื่นมาเป็นของตนเองโดยวิธีการต่างๆ ซึ่งนักศึกษาสามารถระมัดระวังได้โดยการอ้างอิง
- 2) การนำเอาผลงานที่มีการระบุลิขสิทธิ์มาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตที่เป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของผลงาน

ระดับของการผิดจริยธรรมทางวิชาการ

การผิดจริยธรรมระดับรุนแรง

3) การนำเอางานที่ไม่ได้พิมพ์หรือรายงานผลอย่าง
เป็นทางการมาใช้ ซึ่งหากจะนำมาใช้ ต้องบอก
กล่าวให้เจ้าของผลงานได้รับทราบ

ระดับของการผิดจริยธรรมทางวิชาการ

การผิดจริยธรรมระดับไม่รุนแรง

- 1) การอ้างอิงไม่ถูกต้องเมื่อนักศึกษานำข้อความหรือผลงานของผู้อื่นไปใช้ในการทบทวนวรรณกรรม นักศึกษาควรระบุให้ชัดเจนว่าข้อความที่นำมาเป็นของผู้ใด และอ้างอิงที่มาของข้อความเหล่านั้นให้ถูกต้อง

ระดับของการพิจารณารวมทางวิชาการ

การพิจารณารวมระดับไม่รุนแรง

- 2) การลอกเลียนอาศัยแนวทาง และแนวความคิด
ของผู้อื่น นักศึกษาต้องประมวลความรู้ด้วย
ตนเอง แล้วเสนอแนวความคิดใหม่ๆ
ให้มองปัญหาที่เป็นของตนเอง แล้วอ้างอิง
อย่างถูกต้อง

ระดับของการพิจารณารวมทางวิชาการ

การพิจารณารวมระดับไม่รุนแรง

- 3) การอ้างผู้ร่วมวิจัยไม่ถูกต้อง นักศึกษามักไม่มีปัญหาในเรื่องนี้ เพราะต้องทำวิทยานิพนธ์คนเดียวภายใต้การควบคุมวิทยานิพนธ์ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

จริยธรรมกับขั้นตอนการทำวิทยานิพนธ์

1) การทำข้อเสนอโครงการวิจัย

2) การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย การทบทวน

วรรณกรรม การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล การรายงานผลการวิจัย

Q

&

A